

אגרות הראייה / פרך א/צא

וע"ד מני שנות היצירה ביחס להחשבונות הגיאולוגיים בזמנינו. כך היא הלכה רווחת, שהיא כבר תקופות רבות קודמות לנו. תקופתנו הוא מפורסם בכל המקובלים הקדמוניים, ובמ"ד"ר "שהי" בונה עולמות ומחריבן", ובזהר פ' ויקרא מהי כמה מיini אנשים חוץ מאדם שנאמר בתורה; אלא שם צריך להשכיל יפה את המלצות העמוקות, העריכות ביאור רחਬ מאד מאד. איך אוטן החפירות מורות לנו, שנמצאו תקופות של בראשים, ואנשים בכללם, אבל שלא היה בינוים חורבן כלל, ויצירה חדשה, ע"ז אין מופת מוכחת, כי"א השערות פורחות באוויר, שאין לחוש להן כלל. אבל באמת אין אנו נזקקים לכל זה, שאפילו אם הי' מתברר לנו שהי' סדר היצירה בדרך התפתחות המינים ג'יכ' אין שום סתירה, שאנו מונים כפי הפשטות של פסוקי תורה, שנוגע לנו הרבה יותר מכל הידיעות הקדומות, שאין להן עמו ערך מרובה. והتورה ודאי סתמה במעשה בראשית, ודברה ברמיות ומשלים, שהרי הכל יודעים שמדוברה בראשית המכל סטורי תורה, ואם היו כל הדברים רק פשוטים איזה סטרישן כאן, וכבר אמרו במדרש "להגיד כה מעשה בראשית לבו" א"א, לפיכך סתם הכתוב בראשית ברא אלקים". והעיקר היא הידעעה העולה מכל הענן לדעת ד', וחיה המוסר האמתי, והקב"ה נותן אפילו הרוח שחל על הנביאים, הוא צמצם שודוקא כשיכנסו הדברים הגדולים שבאהל העניים באלה הצירוצים יכולו בנ"א לשאוב מהם, עם כל השותדלותם, את כל היותר מועל ונשגב להם, ואור יקרות וקפאון, שהס טורי תורה, שבעו"ז הם יקרים וייחיו קפויים לעיל, רק הוא יגלה לנו פרטיו הדברים. אבל עכ"פ אין שום סטורי לשום דבר מן התורה מכל דעתה מחקרית שבעולם כלל, אלא שאין אנחנו צריכים לקבל השערות לודאות, אפילו יהיו מוסכמתו הרבה, כי הן עצמן נובל, שעוד מעט יתפתחו יותר כלי הדרישה, ותהיינה כל ההשערות החדשות לרגע ולקלס, וכל החכמות הנעלמות שבימינו לקטנות המות, ודבר אלקיינו יקום לעולם. כי הרים ימושו והגבעות תומטינה, והסדי מתקף לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמנך ד". כי יסוד הכל הוא מה שאנחנו ממלדים בעולם, שהכל פועל ד', והאמצעים, רבים או מועטים, לרבי ריבות, הם הכל מעשי ד', שלא חיסר מעולם כלום, ושאין קץ לבורתו ועוז חכמו ותפארתו ב"ה וב"ש לעדי עד. ופעמים שאנו מזכירים את האמצעים ג'יכ' בשם להרחב את הדעת, ולפעמים אנו אומרים בדרך דילוג "ויצר ד" וויעש ד" כמו שהוא אומרם "از יבנה שלמה", ואין אומרים שלמה צוה לשרים והשרים להנוכים מהם, והם להזריכלים והאדרכלים לאומנים והאומנים לעשי המלאכה הפוטיטים, מפני שהוא דרך ידוע, וגם איינו עקי. כן כל מה שיתפרק בהרבה ריבות שנים בהגדלת הדריכים והאמצעים, עוזם מושיפים לנו דעתו והשכל בגאנון ד', מהה ברוב הפעמים מוקזרים, ותוך הדבר שיש משקל מיוחד לכל רעיון ומחשבה לזמן לידהו ופעולתו, בגין שום מקורה והזדמנות בלתי-מכוונת כלל. למשל אנחנו יכולים להבין, אם הי' נודע דבר תנועת הארץ לפני כמה אלפי שנים למפרע בהמון הי' המין האנושי מתירא לעמוד על רגליו, פן יפול מכח התנועה, וק"יו שהי' מתירא לבנות בנים רמיים, זהה הי' מביאו לריפוי-לב למניעת-פיגות שאין לשער, והחשבון של כח המושך לא הי' יכול להבטיחו, אחריו ראותו בעיניו שככל דבר העומד על דבר מתגעגע איינו בטוח מנפילה. רק אחרי בגורות של הרجل יפה מה מקומ ליצאת ההכרה של תנועת הארץ, שלא תקבל האנושיות מזה אך טוב. כן הדבר נהוג ג'יכ' ביחס הרוחניות, למשל השגחת הש"ית היא יסוד המוסר האנושי והאלחתו, ולכשיתברר יפה בעולם בדעת גדולה ובחירה הוא יהיה יסוד האושר, "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הור קדשי כי מלאה הארץ דעה את ד". והנה לנסת ישראל הייתה צריכה להתעלם הרבה עם כל עובדי ע"ז, להבינם עם גוזל הבראה אין עכ"ז האדם מבוזה עד שלא יהיה ערך להנחות המוסרית, כי"א היצירה המוסרית של האדם היא חשובה מאד יותר מהברואים היוטר גדולים במעטם לאין ערך. אבל לא בקהל עליה הדבר להטיבע במקצת חותם ידיעה זו עם השמירה של ההכרה הפנימית של כבוד ד', שהוא ג'יכ' בעיקר היסוד היותר גדול להשתלמות האנושית, וכל היצירה הכללית בהווה ובנצח, בחיי חומר וחמי רוח. וכ"ז העמל היה נדרש, איך להתאים בלב הקטן של האדם את המחזה של גדלות היצירה ושליפות האדם עם

חוין הכרת יד די הגדולה, ואיך שהוא נעה ומרומס מכל הערכים ההסתמימים של כל נוצר, מה היה אם היה או ידוע כי מכל המון העולמות המעשיים שבצורי המדעים כעת, זו היהCDC נחשב, ומוסרו כאנו, ולא היה אפשר להקים בקרבו רוח חיים של גודלה ותפארת כל. רק עכשו, אחרי שאגם עם הציר והיה גדול אז לעניין כבר נלחם ויוכל, שב אין מבעטיס אותו בשום גודלה כמותית לפי האמת. אבל כל אלה צרכי זמנים והכנות, והציורים הספריים, בין הנמשכים מכח הסקירה על הבראה מדרך המשכל, בין הבאים מהתגלות יד די על ידי נביינו, צרכיים תמיד להיות נושאים עמהם את הכח המaddir את החים ואת הצלחה לאמתה, ולא להביא לאדם ציד של ידיעות קטועות להשתעשע בהן בשחוק יולדות. וכשתשכל בזה תבין, שיש ערך נשבג למה שמתגלה וכן למה שמסתתר, ודרכי ההסתדרה הם רבים וגדולים מפליאות נתיבות חכמה העליונה של אדון כל המעשים פלא יועץ ב"יה. וכשתליך בדרך זה הנני בטוח בע"ה שלא תוכל, ותעשה חיל בישראל, את האלקים ירא ומצוטיו שמור כי זה כל האדם. ותשמח ותעלז בגאון שם די, ובמתת חבלנו להיות לבירת עס לאור גויים, ונזכה לשוש בשוש ארכ' צבי, בספר בציון שם די ותחלתו בירושלים, בהקבץ עמים יהדו וממלכות לעבוד את די בתהו מציוں ישועה לישראל תפארתו. "והולכת עורות בדרך לא ידעו, בנתיבות לא ידעו אדריכם, אשים מחשך לפניהם לאור ומעകשים למשור, אלה הדברים עשיתים ולא עזבתיים", אמרו חז"ל כבר עשייתים לרי עקיבא וחביריו.

והי זה שלוי זברכה, כנפש היקרה ונפש ידידך עז דור"ש והצלחתך מלוני"ח,

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

אניות הראייה א, קסט-קסד: "בכל הנני מוצא לעצמי חובה להעיר את רוחך הטהור, על דבר הדעות הבאות על ידי המחקרים החדשניים, שהם ברובם סותרים את פשוטי דברי תורה. דעתך בזה היא, שככל מי שדעתו ישירות ראוי לו לדעת, שאף שאין כל אמת מוכרת בכל אותן החדשנות, מכל מקום אין אנחנו חייבים כלל להכחיש בבירור ולעמד נגדן, מפני שאין זה כלל עיקר של תורה בספר לנו עובדות פשוטות ומעשים שהיו. העיקר הוא התוך, ההסברת הפנימית שבהענינים... אין לנו שום נפקא מינה אם באמת היה בעולם המציאות תור של זחוב, שהתענג או האדם על רב טוביה גשמית ורוחנית, או שהוחלה למציאות שבפועל מלמטה למעלה, מתחתי מדרגת ההוויה עד רומה, וכן היא הולכת ומתעלת. אלו צרכיים רק לדעת, שיש אפשרות גמורה, שהאדם אפילו אם יתעלה במעלה גודלה, יהיה מוכן לכל כבוד ועונג, אם ישichte דרכיו יוכל לאבד כל אשר לו, יוכל להרע עצמו ולתולדו עעד דורות רבים מאד, וזה הלמוד יוצא לנו מהעובדא, של מציאות אדם בגין עدن וחטא וגירושו... ובכל זהו כלל גדול במלחים הדעות, שכל דעה הבאה לסתור איזה דבר מן התורה, צרכיים אנו בתקילה לא דזוקא לסתור אותה, כי אם לבנות את ארmono התורה מעלה לה, ובזה הנהנו מתורומות על ידה, ובבעור ההתרומות הזאת הדעות מתגלות, ואחר כך כשאין אנו נלחצים ממש דבר, הנהנו יכולים בלב מלא בטחון להלחם עלייה גם כן".

אניות הקמש ב, עמי' תקלן: "תורת ההתਪחות, הholkhet וכובשת את העולם כעת, היא מתאמת לرؤי עולם של הקבלה, יותר מכל התרות הפילוסופיות האחרות. ההתפחות, הholkhet במסלול של התעלות, היא נוננת את היסוד האופטימי בעולם, כי איך אפשר להתייאש בשעה שראים שהכל מתפתח ומתעלת. וכשהודרים בתוכיונו של יסוד ההתפחות המתעלת, אנו מוצאים בו את העניין האלוהי מואר בבהירות מוחלטת, שדזוקא אין סוף בפועל. מחולל הוא להוציא אל הפעול מה שהוא אין סוף בכח".